

Regionaal Actieplan

Geweld hoort nergens thuis

2020-2021

Zaanstreek Waterland

Datum: 9 oktober 2020

Samenvatting

Het probleem

In Nederland worden jaarlijks ongeveer 200.000 volwassenen slachtoffer van huiselijk geweld. 119.000 kinderen worden jaarlijks slachtoffer van mishandeling. Dit is ongeveer één kind per klas.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden), maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm aannemen van (ex)partnergeweld, stalking, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders.

Uit cijfers van de politie blijkt dat het aantal incidenten en misdrijven huiselijk geweld in Zaanstreek-Waterland nog steeds toeneemt. Het aantal incidenten is van 2017 tot 2019 gestegen van 959 naar 1139 per jaar en het aantal misdrijven van 359 naar 399 per jaar. Ook het aantal meldingen bij Veilig Thuis neemt jaarlijks toe.

De urgentie en relevantie van de aanpak van huiselijk geweld is toegenomen nu door de coronamaatregelen mensen worden gemaand om vaker thuis te blijven. Mensen kunnen zich daardoor minder onttrekken aan het huiselijk geweld, de spanningen lopen op. Werkeloosheid kan leiden tot armoede en verslaving, waardoor de kans op huiselijk geweld groter wordt. De verwachting is dat in ieder geval het komende jaar een economische recessie optreedt. Dit maakt de uitvoering van dit actieplan nog urgenter en nog meer noodzakelijk.

De aanpak

De acht gemeenten in de regio Zaanstreek Waterland, waaronder lokale teams, werken in de aanpak samen met de lokale organisaties en de regionale partners: onder meer de politie, Veilig Thuis, het Zorg en Veiligheidshuis, GGD, GGZ, Blijfgroep, de Waag, Reclassering Nederland, huisartsen, zorgaanbieders, Raad voor de kinderbescherming, Openbaar ministerie, Jeugdbescherming, het Samenwerkingsverband Primair en Voortgezet Onderwijs en Slachtofferhulp. Allen dragen zij bij aan de vermindering van huiselijk geweld.

Met als basis het gedachtengoed van Allen voor Eén willen de samenwerkende partners huiselijk geweld eerder en beter in beeld krijgen door bewustwording te creëren met communicatie, voorlichting en training. Door de veiligheidsgerichte aanpak van lokale teams wordt in een zo vroegstadium stadium de passende ondersteuning en hulp geboden. Tegelijkertijd willen we geweld stoppen en langdurige onveiligheid doorbreken door inzet van de multidisciplinaire complexe casusaanpak (MDA++) en traumabehandeling. Tegelijkertijd vraagt de aanpak van huiselijk geweld een integraal en systeemgericht aanbod waarin alle leden van het gezin/huishouden op hen afgestemde hulp en/of ondersteuning krijgen. De optimalisatie van dit aanbod is onderdeel van het actieplan.

Overkoepelende ambitie

Focus: laagdrempelig en erger voorkomen

De focus van de aanpak is gericht op het gezamenlijk inzetten op de versterking van de laagdrempelige route van het eigen netwerk en het lokale team. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de situatie escaleert. De basis ligt erin dat zo vroeg mogelijk wordt gewerkt aan het oplossen van problematiek die ten grondslag ligt aan het huiselijk geweld.

Daarvoor is cruciaal dat gewerkt wordt aan het vergroten van het bewustzijn van slachtoffers en het vroegtijdig signaleren door het netwerk en de professionals van lokale teams. Het “lokaal en klein” houden past in de filosofie van Allen voor Eén (Lokaal, tenzij). Problemen worden ‘van onderop’ gesignaleerd en zo vroeg mogelijk lokaal aangepakt ter voorkoming van ernstiger leed. Investeren in de voorkant, leidt tot minder zaken in de achterkant. De verbinding van het lokale veld met Veilig Thuis is noodzakelijk voor die situaties waarbij sprake is van ernstiger huiselijk geweld en multi-problematiek.

Gezamenlijke inspanning

Bij de uitvoering van de acties moet rekening gehouden worden met mogelijke externe factoren, zoals economische crisis, corona en armoede, die mede bepalen wat een realistisch resultaat is. Het behalen van het gewenste maatschappelijk effect is ook niet de verantwoordelijkheid van alleen de samenwerkende gemeenten. Het vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeenten, maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders, veiligheidspartners, cliënten, etc.

Kwalitatieve doelstellingen

Per actie is geformuleerd wat het beoogde kwalitatieve resultaat is (zie blz. 13 t/m 21). De ambitie is dat het uitvoeren van deze acties op de langere termijn leidt tot een substantiële vermindering van het aantal (ernstige) incidenten huiselijk geweld en kindermishandeling.

Realisme

Het effect van deze aanpak is niet op korte termijn zichtbaar en vraagt meerdere jaren inspanning en aandacht. De acties uit het actieplan moeten leiden tot grotere bewustwording en zullen daarmee in eerst instantie leiden tot een stijging in het aantal signalen, adviesvragen en meldingen huiselijk geweld. Natuurlijk willen we alle casus huiselijk geweld stoppen en doorbreken. Elke huiselijk geweld situatie is er één teveel. De multi-problematiek en de duur maakt dat we realistisch moeten zijn. We kunnen niet alle geweldsituaties in korte tijd doorbreken.

Inhoud van het actieplan

Het actieplan volgt de drie actielijnen van het landelijke programma “Geweld hoort nergens thuis” en voegt daar nog een eigen actielijn aan toe die gericht is op het borgen van ambities en kennis.

Per actielijn zijn acties met kwalitatieve doelen, de planning, resultaten en benodigde financiën geformuleerd.

Actielijn Eerder en beter in beeld

- 1A. Voorlichting slachtoffers, vrijwilligers, netwerk
- 1B. Voorlichting en training professionals

Actielijn Stoppen en duurzaam oplossen

- 2A. Versterken lokale teams (kwaliteitskader Veiligheid)(ook vroegtijdig!)
- 2B. Versterken casus overleg MDA++
- 2C. Verbeteren en borgen casusafhandeling
- 2D. Datagestuurd werken: Datalab Geweld hoort nergens thuis

Actielijn Op maat, passend en flexibel

- 3A. Stimuleren gebruik bestaand hulp en ondersteuningsaanbod
- 3B. Verbeteren aanbod

Borgen ambities en kennis

- 4A. Ontwikkelen kennisplatform Geweld hoort nergens thuis

Uitvoering en coördinatie

Bij de uitvoering van de acties wordt vooral gebruik gemaakt van reeds ingezette verbetertrajecten, zoals bijvoorbeeld de Verbeteraanpak Wachtlijsten Veilig Thuis –lokale teams. Ook wordt de bekendheid van de bestaande ondersteuning voor slachtoffers en daders vergroot, zodat deze ook meer gebruikt gaan worden. Voorbeelden hiervan zijn Open de Voordeur, Voorkomen uitbuiting Ouderen, de Hulpapp en Two2Tango (bij relatietwijfel en scheidingen).

De acties worden gecoördineerd door het regionale projectteam GHNT. Het regionale projectteam bestaat uit de regionaal projectleider en drie ambassadeurs van gemeenten en een vertegenwoordiger vanuit Veilig Thuis, het Zorg en Veiligheidshuis en de politie. Partners sluiten aan waar dit nodig is. Huisartsen worden hier ook bij betrokken.

Het projectteam coördineert de acties, ontwikkelt en biedt ondersteuning daar waar dit gewenst is.

De planning van het actieplan (zie paragraaf 3.3) loopt van het derde kwartaal in 2020 tot eind 2021, de einddatum van het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis, onder voorbehoud van beperkingen en vertragingen die worden opgelopen als gevolg van de corona-maatregelen.

Totstandkoming actieplan

Ter bevordering van de samenwerking met de partners is voorliggend actieplan opgesteld samen met professionals van gemeenten, Veilig Thuis, Zorg –en Veiligheidshuis, politie, BlijfGroep, Reclassering, ervaringsdeskundigen etcetera. Er is inmiddels overleg met de huisartsen. Zie bijlage 2 voor het volledige overzicht.

Het concept actieplan is aan de leden van het kernteam Allen voor één voorgelegd in maart 2020. Na een aantal verdiepingssessies met gemeenten, is het actieplan op 10 juni aan het Managementteam Zorg en Veiligheid en op 18 juni aan het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid voorgelegd. Op 3 september 2020 is het plan voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid. De uitkomsten zijn verwerkt in de versie van het actieplan van 21 september 2020. Deze wordt voorgelegd aan het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid van 25 september en het Bestuurlijk Overleg van 9 oktober 2020. Na positief besluit wordt het actieplan via de besluitvormingsroute per gemeente vastgesteld.

Verantwoording

De halfjaarlijkse verantwoording op basis van de mijlpalenplanning (zie blz. 25) loopt via het Ambtelijk overleg Zorg en Veiligheid en het Bestuurlijk overleg Zorg en Veiligheid. Voor de zomer van 2021 vindt de evaluatie plaats en wordt een voorstel voor de borging gedaan aan het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid.

Capaciteit en geld

Voor de uitvoering van het actieplan is capaciteit nodig van gemeenten en ketenpartners. Deze capaciteit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de beoogde resultaten. De begroting voor het project is € 186.000 en is verdeeld over de verschillende acties. Het streven is om deze gelden te financieren met subsidies die via het landelijke programma Geweld hoort nergens thuis wordt aangevraagd. Mocht deze subsidie niet (geheel) dekkend zijn, dan zullen andere prioriteiten moeten worden gesteld of elders middelen worden gevonden. Zie paragraaf 3.4.

Aan de slag!

Om tot een echt duurzame, multidisciplinaire en systeemgerichte aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te komen zijn de lokale en regionale partners Zorg en Veiligheid en de acht gemeenten van Zaanstreek-Waterland aan zet. Aan de slag!

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Geweld hoort nergens thuis	6
1.1 Het probleem	6
1.2 Definitie huiselijk geweld	7
1.3 Landelijk programma	7
1.4 Regionale visie	8
1.5 Regionaal actieplan	8
1.6 Gemeentelijke bijdrage	9
1.7 Partners en Betrokkenen	9
2. Regionaal actieplan Zaanstreek-Waterland	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Aanpak en ambities	10
2.3 Actielijn Eerder en beter in beeld	11
2.4 Actielijn Stoppen en duurzaam oplossen	13
2.5 Acties Op maat, passend en flexibel	19
2.6 Borgen ambities en kennis	22
3. Projectorganisatie, planning en financiën	23
3.1 Opdracht	23
3.2 Projectorganisatie	23
3.3 Planning	24
3.4 Financiën	25

Bijlage 1. Politiecijfers incidenten en misdrijven huiselijk geweld ZaWA	26
--	----

Bijlage 2. Betrokken organisaties bij het opstellen van het plan	27
--	----

1. Geweld hoort nergens thuis

1.1 Het probleem

In Nederland worden jaarlijks ongeveer 200.000 volwassenen slachtoffer van huiselijk geweld. 119.000 kinderen worden jaarlijks slachtoffer van mishandeling. Dit is ongeveer één kind per klas. Het is de meest omvangrijke vorm van geweld in onze samenleving. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm aannemen van kindermishandeling, (ex)partnergeweld, stalking, pooierboys, verwaarlozing of misbruik van ouderen of geweld tegen ouders.

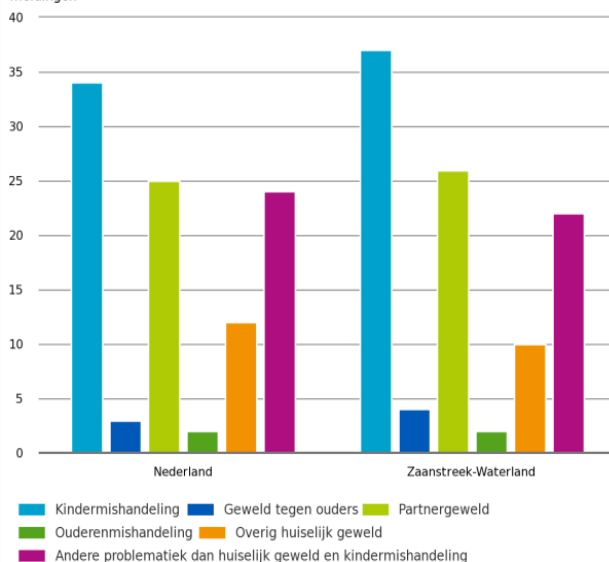
Vrouwen blijven een belangrijke risicogroep als het gaat om huiselijk geweld. Uit politieregistratie van de afgelopen jaren blijkt dat 90% van de veroordeelde verdachten van huiselijk geweld man was en bij driekwart van de incidenten het slachtoffer vrouw. Van de vrouwen die in Nederland worden omgebracht, wordt 51% gedood door de (ex-) partner¹.

Het geweld is vaak langdurig: na een melding van huiselijk geweld is er in 50% van de gevallen na anderhalf jaar nog steeds sprake van excessief gezinsgeweld². Een onderzoek naar ouderenmishandeling laat zien dat één op de twintig ouderen vanaf het 65ste levensjaar te maken krijgt met een vorm van ouderenmishandeling. De meest gerapporteerde vorm van geweld in afhankelijkheidsrelaties door ouderen zelf is financieel misbruik (3% van alle ouderen)³.

Kijken we naar de regio Zaanstreek-Waterland dan zien we dat de meeste meldingen aan Veilig Thuis over kindermishandeling en partnergeweld gaan. Zie tabel 1. Als we naar de vermoedelijke duur van het geweld kijken, dan zien we dat dit in veel gevallen niet langer dan een week is. Echter in ongeveer 20% van de meldingen is er sprake van geweld langer dan 1 jaar. Zie tabel 2.

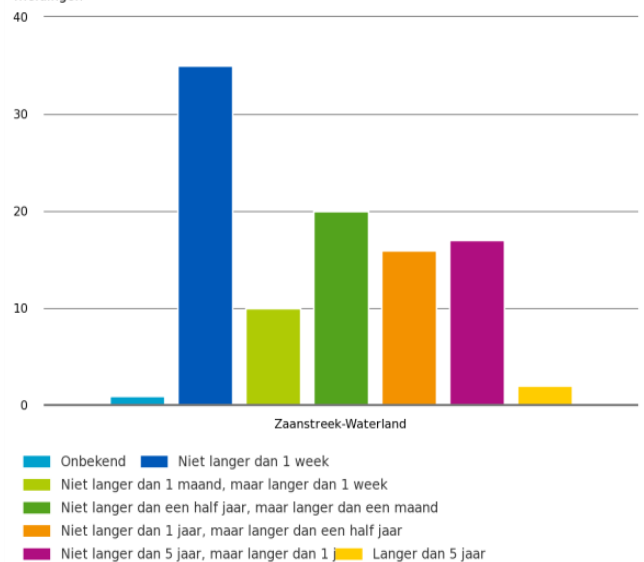
Aard geweld en/of mishandeling van ontvangen meldingen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2019
meldingen

(Vermoedelijke) duur van het geweld bij meldingen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2019
meldingen

Tabel 1. Bron: Impactmonitor GHNT CBS

Tabel 2. Bron: Impactmonitor GHNT CBS

Uit cijfers van de politie blijkt dat het aantal incidenten en misdrijven in Zaanstreek-Waterland nog steeds toeneemt⁴. Het aantal incidenten is van 2017 tot 2019 gestegen van 959 naar 1139 per jaar en het aantal misdrijven van 359 naar 399 per jaar. Zie bijlage 1. voor meer cijfers van de politie.

¹ Slachtoffers door moord en doodslag in Nederland, CBS 18-8-2017

² Brochure Geweld hoort nergens thuis, VWS, december 2018

³ Aard en omvang Ouderenmishandeling, Regioplan, juni 2018

⁴ Incidenten zijn meldingen van huiselijk geweld, waar de politie naar toe is geweest. Misdrijven zijn aangiften van huiselijk geweld.

Ook het aantal adviesvragen in Zaanstreek-Waterland bij Veilig Thuis neemt jaarlijks toe⁵. Van 2017 tot en met 2019 is dit aantal met ongeveer 20% gestegen van 2117 naar 2580. Het aantal meldingen is ongeveer gelijk gebleven. Het aantal Tijdelijk Huisverboden varieert, van 95 in 2017 naar 74 in 2018 en 100 in 2019. Het aantal crisis uitruk is in die periode met 50% gestegen van 74 naar 148. Uit de Impactmonitor Geweld hoort nergens thuis blijkt dat het aantal crisismeldingen en structureel geweld in Zaanstreek – Waterland ongeveer 20% hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Het is veel – te veel. Alle burgers, van jong tot oud, hebben het recht om in veiligheid te leven en op te groeien. Het voorkomen, signaleren, terugdringen en stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om een concrete en samenhangende aanpak. Deze aanpak is opgenomen in dit Regionaal Actieplan Geweld hoort nergens thuis Zaanstreek-Waterland. Met uitvoering van dit actieplan willen we bereiken dat het geweld ook daadwerkelijk verminderd.

Om tot een echt duurzame, multidisciplinaire en systeemgerichte aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te komen zijn de regionale en lokale partners Zorg en Veiligheid en de acht gemeenten van Zaanstreek-Waterland aan zet. Aan de slag!

1.2 Definitie

Onder de vlag van Geweld hoort nergens thuis vallen vele soorten van geweld. Vaak wordt gesproken over “huiselijk geweld en kindermishandeling”, maar ook “geweld in afhankelijkheidsrelaties” wordt gebruikt. Het geeft de diversiteit van de problematiek weer.

In dit actieplan hanteren we de volgende definitie voor huiselijk geweld⁶:

“Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden), maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm aannemen van (ex)partnergeweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders.”

Voor de leesbaarheid wordt in de rest van het plan alleen “huiselijk geweld” gehanteerd.

1.3 Landelijk programma

Het landelijke actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT) is in de eerste helft van 2018 gepresenteerd vanuit het Ministerie van VWS, het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Gemeenten gaan hiermee samen met het Rijk de strijd aan tegen huiselijk geweld. Het programma loopt tot en met 2021 en heeft drie actielijnen:

- Eerder en beter in beeld
- Stoppen en duurzaam oplossen
- Aandacht voor specifieke groepen.

De opdracht is te komen tot een regionale visie en een uitvoeringsplan.

⁵ Een deel van de stijging komt voort uit de aanpassing van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling per 1-1-2019. Hierdoor zijn alle beroepskrachten sindsdien verplicht vermoedens van acute of structurele onveiligheid bij Veilig Thuis te melden. Ook hebben recente publiekscampagnes van de Rijksoverheid (‘het stopt niet vanzelf’) er toe geleid dat mensen meer zijn gaan melden.

⁶ Definitie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

1.4 Regionale visie

De Regiovisie 2020-2023 Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Zaanstreek-Waterland is opgesteld. Deze visie is besproken in het Ambtelijk Overleg Jeugd en vastgesteld in het PHO-Jeugd Zaanstreek-Waterland. De wethouders zijn akkoord gegaan met de inhoud van de visie op de vergadering van 24 januari 2019.

In de regiovisie zijn de volgende speerpunten benoemd:

1. Eerder en beter in beeld

- verhogen bewustwording
- signalering
- herkennen type problematiek
- verhogen zelfregie betrokkenen (inclusief netwerk)
- de-escalatie in de wijk

2. Stoppen en duurzaam oplossen

- maatwerk, flexibel en doorzettingsmacht
- samenwerken, denken vanuit levensgebieden
- training professionals, ervaringsdeskundigen en betrokkenen.
- duidelijk belegde proces- en casusregie
- monitoring, afleggen verantwoording en jaarlijkse evaluatie

3. Op maat, passend en flexibel

- aansluiten bij leefwereld van het systeem/huishouden
- laagdrempelig aanbod van ondersteuning en infoverstrekking door ervaringsdeskundigen
- op maat werkwijze en aanbod voor alle doelgroepen: bv ouderen
- adequate toeleiding naar hoog-specialistische hulpverlening

1.5 Regionaal Actieplan

Voor de regio Zaanstreek-Waterland wordt door Zaanstad (als centrumgemeente Vrouwenopvang) uitvoering gegeven aan de doelen die door het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis' worden gesteld. Het bestuurlijk opdrachtgeverschap van het regionale project ligt bij de wethouder Jeugd van Zaanstad. Voor Zaanstreek-Waterland is sinds maart 2019 een regionale projectleider aangesteld om met de gemeenten en de regionale partners te komen tot een gedragen regionaal actieplan.

In het project 'Allen voor één' worden de domeinen Zorg en Veiligheid met elkaar in verbinding gebracht en wordt de sturing erop ingericht. In de bestuurlijke bijeenkomst van Allen voor Eén van 18 december 2019 is afgesproken dat het project Geweld hoort nergens thuis als thema wordt opgenomen in het project Allen voor één.

Ter bevordering en de samenwerking met de partners is voorliggend actieplan opgesteld samen met betrokken professionals van gemeenten, Veilig Thuis, Zorg –en Veiligheidshuis, politie, BlijfGroep, Reclassering, ervaringsdeskundigen. Zie bijlage 2 voor het volledige overzicht.

Het concept actieplan is aan de leden van het kernteam Allen voor één voorgelegd in maart 2020. Na een aantal verdiepingssessies met gemeenten, is/wordt het actieplan op 10 juni aan het Managementteam Zorg en Veiligheid en op 18 juni aan het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid. Op 3 september is het plan voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid. De uitkomsten zijn verwerkt in de versie van het actieplan van 21 september 2020 en voorgelegd aan het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid van 25 september 2020 en het Bestuurlijk Overleg van 9 oktober en worden vervolgens via de besluitvormingsroute per gemeente vastgesteld.

In 2019 zijn in het kader van 'Allen voor één' zogenaamde startfoto's Zorg en Veiligheid van de gemeenten en van partners, zoals Veilig Thuis, Veiligheidshuis, politie in Zaanstreek-Waterland ontwikkeld. Hierin zijn verbeterpunten opgenomen voor de gemeenten om de doelen voor zorg en veiligheid beter te kunnen behalen. Vanuit de Startfoto's zijn verbeterpunten met betrekking tot Geweld hoort nergens thuis vertaald of opgenomen in voorliggend actieplan. Bij de uitvoering van de acties wordt vooral gebruik gemaakt van reeds ingezette verbetertrajecten, zoals bijvoorbeeld de Verbeteraanpak Wachtlijsten Veilig Thuis –lokale teams. Ook wordt de bekendheid van de bestaande ondersteuning voor slachtoffers en daders vergroot, zodat deze ook meer gebruikt gaan worden. Voorbeelden hiervan zijn Open de Voordeur, Voorkomen uitbuiting Ouderen, de Hulpapp en Two2Tango (bij relatietwijfel en scheidingen). Bestaande en nieuwe activiteiten die plaatsvinden in de aanpak van huiselijk geweld, de benodigde capaciteit en financiën worden in het regionaal actieplan gebundeld waardoor sturing op de samenhangende resultaten kan plaatsvinden.

1.6 Belangrijke rol gemeenten

De gemeenten en lokale partijen, zoals wijk- en jeugdteams en buurthuizen, spelen een zeer belangrijke rol in de aanpak van huiselijk geweld. Vroegtijdig signalering en handelen in de wijk door het lokale team kan ervoor zorgen dat het huiselijk geweld in een vroeg stadium wordt gestopt en door warme overdracht vanuit Veilig Thuis kan herhaling worden voorkomen.

De focus van de aanpak is gericht op het gezamenlijk inzetten op de versterking van de laagdrempelige route van het eigen netwerk en het lokale team. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de situatie escaleert. De basis ligt erin dat zo vroeg mogelijk wordt gewerkt aan het oplossen van problematiek die ten grondslag ligt aan het huiselijk geweld.

Daarvoor is cruciaal dat gewerkt wordt aan het vergroten van het bewustzijn van slachtoffers en het vroegtijdig signaleren door het netwerk en de professionals van lokale teams. Het "lokaal en klein" houden past in de filosofie van Allen voor Eén (Lokaal, tenzij). Problemen worden 'van onderop' gesignaleerd en zo vroeg mogelijk lokaal aangepakt ter voorkoming van ernstiger leed. Investeren in de voorkant, leidt tot minder zaken in de achterkant. De verbinding van het lokale veld met Veilig Thuis is noodzakelijk voor die situaties waarbij sprake is van ernstiger huiselijk geweld en multi-problematiek.

De uitvoering en de financiering van de gemeentelijke bijdragen aan de doelstellingen van Geweld hoort nergens thuis is de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten vanuit de gedachte "Lokaal tenzij..."

1.7 Partners en betrokkenen

2. Regionaal Actieplan Geweld hoort nergens thuis

2.1 Inleiding

Van “denken naar doen” is het motto van het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis. Hierna worden de ambities vertaald naar acties en resultaten, onderverdeeld naar de drie actielijnen Eerder en beter in beeld, Stoppen en duurzaam oplossen en op maat, flexibel en passend.

2.2 Aanpak en ambities

De aanpak

De acht gemeenten in de regio Zaanstreek Waterland, waaronder lokale teams, werken in de aanpak samen met de lokale organisaties en de regionale partners: onder meer de politie, Veilig Thuis, het Zorg en Veiligheidshuis, GGD, GGZ, Blijfgroep, de Waag, Reclassering Nederland, huisartsen, zorgaanbieders, Raad voor de kindbescherming, Openbaar ministerie, Jeugdbescherming, het Samenwerkingsverband Primair en Voortgezet Onderwijs en Slachtofferhulp. Allen dragen zij bij aan de vermindering van huiselijk geweld.

Conform het gedachtengoed van Allen voor Eén willen de samenwerkende partners huiselijk geweld eerder en beter in beeld krijgen door bewustwording te creëren met communicatie, voorlichting en training. Door de veiligheidsgerichte aanpak van lokale teams wordt in een zo vroegtijdig stadium de passende ondersteuning en hulp geboden. Tegelijkertijd willen we geweld stoppen en langdurige onveiligheid doorbreken door inzet van de multidisciplinaire complexe casusaanpak (MDA++) en traumabehandeling. Tegelijkertijd vraagt de aanpak van huiselijk geweld een integraal en systeemgericht aanbod waarin alle leden van het gezin/huishouden op hen afgestemde hulp en/of ondersteuning krijgen. De optimalisatie van dit aanbod is onderdeel van het actieplan.

Focus op laagdrempelig en erger voorkomen

De focus van de aanpak is gericht op het gezamenlijk inzetten op de versterking van de laagdrempelige route van het eigen netwerk en het lokale team. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de situatie escaleert. De basis ligt erin dat zo vroeg mogelijk wordt gewerkt aan het oplossen van problematiek die ten grondslag ligt aan het huiselijk geweld.

Daarvoor is cruciaal dat gewerkt wordt aan het vergroten van het bewustzijn van slachtoffers en het vroegtijdig signaleren door het netwerk en de professionals van lokale teams. Het “lokaal en klein” houden past in de filosofie van Allen voor Eén (Lokaal, tenzij). Problemen worden ‘van onderop’ gesignaleerd en zo vroeg mogelijk lokaal aangepakt ter voorkoming van ernstiger leed. Investeren in de voorkant, leidt tot minder zaken in de achterkant. De verbinding van het lokale veld met Veilig Thuis is noodzakelijk voor die situaties waarbij sprake is van ernstiger huiselijk geweld en multi-problematiek.

Gezamenlijke inspanning

Bij de uitvoering van de acties moet rekening gehouden worden met mogelijke externe factoren, zoals economische crisis, corona en armoede, die mede bepalen wat een realistisch resultaat is. Het behalen van het gewenste maatschappelijk effect is ook niet de verantwoordelijkheid van alleen de samenwerkende gemeenten. Het vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeenten, maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders, veiligheidspartners, cliënten, etc.

Realisme

Het effect van deze aanpak is niet op korte termijn zichtbaar en vraagt meerdere jaren inspanning en aandacht. De acties uit het actieplan moeten leiden tot grotere bewustwording en zullen daarmee in eerst instantie leiden tot een stijging in het aantal signalen, adviesvragen en meldingen huiselijk geweld. Natuurlijk willen we alle casus huiselijk

geweld stoppen en doorbreken. Elke huiselijk geweld situatie is er één teveel. De multi-problematiek en de duur maakt dat we realistisch moeten zijn. We kunnen niet alle geweldsituaties in korte tijd doorbreken.

De urgentie en relevantie van de aanpak van huiselijk geweld is toegenomen nu door de corona-maatregelen en de consequenties daarvan. De spanningen kunnen oplopen. Werkeloosheid kan leiden tot armoede en verslaving, waardoor de kans op huiselijk geweld groter wordt. De verwachting is dat in ieder geval het komende jaar een economische recessie optreedt. Dit maakt de uitvoering van dit actieplan nog urgenter en nog meer noodzakelijk.

Kwalitatieve doelstellingen

Per actie is geformuleerd wat het beoogde kwalitatieve resultaat is (zie blz. 13 t/m 21). De ambitie is dat het uitvoeren van deze acties op de langere termijn leidt tot een substantiële vermindering van het aantal (ernstige) incidenten huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hierna worden de acties met de planning, resultaten en benodigd financiën uitgewerkt.

Actielijn Eerder en beter in beeld

- 1A. Voorlichting slachtoffers, vrijwilligers, netwerk
- 1B. Voorlichting en training professionals

Actielijn Stoppen en duurzaam oplossen

- 2A. Versterken lokale teams (kwaliteitskader Veiligheid)
- 2B. Versterken casus overleg MDA++
- 2C. Verbeteren en borgen casusafhandeling
- 2D. Datagestuurd werken: Datalab Geweld hoort nergens thuis

Actielijn Op maat, passend en flexibel

- 3A. Stimuleren gebruik bestaand hulp en ondersteuningsaanbod
- 3B. Verbeteren aanbod

Borgen ambities en kennis

- 4A. Ontwikkelen kennisplatform Geweld hoort nergens thuis

2.3 Actielijn Eerder en beter in beeld

Het doel van deze actielijn is te zorgen dat (nog) meer slachtoffers, het netwerk, vrijwilligers, inwoners en professionals huiselijk geweld eerder herkennen, bespreekbaar maken en tot actie overgaan. Het effect is dat mensen meer advies zullen vragen en/of meldingen doen bij Veilig Thuis. Daarmee wordt de problematiek zichtbaar en kan er nog doelgerichter geacteerd worden om huiselijk geweld te verminderen.

Actie 1A	Voorlichten bewoners en vrijwilligers
Wat	Het bevorderen van de zelfregie van slachtoffers en hun netwerk. Vrijwilligers, mantelzorgers, en bewoners dragen daaraan bij doordat zij signalen van geweld opvangen, het onderwerp bespreekbaar maken en stimuleren dat een slachtoffer actie onderneemt.
Doel	Verhogen bewustwording en het bespreekbaar maken van huiselijk geweld, zodat het slachtoffer tot actie overgaat.
Hoe	1. Veilig Thuis⁷: verstrekt algemene informatie en verzorgt de communicatie aan degene die advies vraagt, een melding doet en op wie een melding betrekking heeft, wie om informatie verzoekt en aan ketenpartners. 2. Er wordt een communicatieplan/pakket ontwikkeld in samenwerking met Veilig Thuis en de gemeenten. 3. Gemeenten verzorgen de publiekscommunicatie door het verstrekken van informatie aan bewoners, vrijwilligers en mantelzorgers in bijvoorbeeld buurthuizen, bijeenkomsten, taallessen, kookclubs, sportverenigingen, gezondheidscentra, kerken en moskeeën. Gebruik van bestaande kanalen, contacten en communicatiemogelijkheden, zoals bijvoorbeeld aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld, GGD Open de Voordeur, Stichting de Juiste Schakel (pilot Hulpapp), Alliantie “Financieel Veilig ouder worden” en lokale initiatieven. 4. Het regionaal project GHNT ondersteunt met communicatiemateriaal vanuit het landelijk programma, zodat kan worden aangesloten bij landelijke campagnes: partnergeweld 15 juni – 26 juli, Kindermishandeling 12 okt- 22 november 2020. Communicatie GHNT wordt geborgd bij Veilig Thuis.
Door	Gemeenten, Veilig Thuis, Projectteam GHNT
Wanneer	2020-2021
Resultaten en effecten	1. Gedragen communicatieplan/pakket GHNT. 2. Gemeenten bepalen de eigen resultaten en effecten. 3. Er zijn minimaal 25 voorlichtingsbijeenkomsten door Open de voordeur in 2021 gehouden. 4. De Hulpapp is beschikbaar in alle gemeenten in Zaanstreek Waterland 5. Communicatie GHNT geborgd.
Kosten	€ 12.500,= ontwikkelen communicatiepakket GHNT € 72.000,= Open de voordeur 2020 en 2021 – DUVO-budget € 43.520,= Stichting de Juiste Schakel 2020 en 2021 – DUVO- budget

⁷ Bron: “ Artikel 9.1 Contract Veilig Thuis.
12

Actie 1B	Voorlichting en training professionals Meldcode Huiselijk geweld
Wat	Huiselijk geweld vindt vaak niet zichtbaar voor de buitenwereld plaats en schaamte angst en onzekerheid over de toekomst kunnen maken dat slachtoffers niet melden. Als professionals huiselijk geweld eerder en beter herkennen en er actie wordt ondernomen, kunnen onveilige situatie eerder worden aangepakt.
Doel	Meer signalen van partnergeweld en kindermishandeling opvangen, vergroten bewustzijn van huiselijk geweld, het ondernemen van actie ondersteund met passende begeleiding en geholpen door professionals door toepassing van de Meldcode Huiselijk Geweld.
Hoe	1. Veilig Thuis⁸: • Het verzorgen van basistrainingen "Huiselijk geweld en kindermishandeling"; • Het jaarlijks organiseren van de lezingencyclus "Huiselijk geweld en kindermishandeling"; • Er wordt jaarlijks een netwerkbijeenkomst georganiseerd. 2. In samenspraak met het veld en VT wordt een opleidingsplan opgesteld. Het gaat hierbij om toepassing Meldcode, Gefaseerde Ketenzorg, kwaliteitskader. Variërend van voorlichting, tot training on-the-job. Zie ook actiepunt 2B. Inventariseren per doelgroep wat nodig is aan voorlichting en training. De doelgroepen zijn: Huisartsen, Scholen – IB-ers, Kinderdagverblijven, Woningcorporaties - woonconsulenten en onderhoudspersoneel, Geboorteprofessionals –VSV, "Ogen en oren in de wijk en bij de mensen thuis"- ouderenzorg, thuiszorg, jongerenwerkers, wijkwerkers Straathoekwerk, handhaving, schuldhulpverleners, leerplicht 3. Afspraken over borging kennisbehoud
Door	Gemeenten, Veilig Thuis, Projectteam GHNT (regionaal) in afstemming met de doelgroepen.
Wanneer	2020- afspraken, 2020 en verder uitvoering geven aan afspraken, trainingen 2020-2021
Resultaten en effecten	1. Er zijn door Veilig Thuis xxx trainingen georganiseerd over de vernieuwde meldcode aanin de regio (nader te bepalen in opleidingsplan punt 2.) 2. Er is een opleidingsplan, waaraan uitvoering is gegeven. Het kennis en ervaringsniveau van de professionals is daarmee vergroot. 3. Alle scholen hebben opgeleide IB-ers als aandachtsfunctionaris (wettelijk verplicht) 4. 5 of meer scholen hebben bewustwording in de klas in het lesprogramma opgenomen. 5. Er is een voorlichtingsbijeenkomst gehouden voor geboorteprofessionals (VSV) in 2020.
Kosten	Uitvoeren opleidingsplan € 37.000,=. Partners financieren eigen trainingen. Financiering training geboorteprofessionals (Verloskundig SamenwerkingsVerband) door landelijk programma.

⁸ Bron: Contract Veilig Thuis

2.4. Actielijn Stoppen en duurzaam oplossen

Het doel van deze actielijn is het verbeteren van de aanpak van huiselijk geweld, zodat cases adequaat, efficiënt en structureel worden opgelost. Signalen en meldingen worden beter en eerder opgepakt met als uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur.

Dit vraagt duidelijkheid in de werkwijze en de verantwoordelijkheden en dat partners de integrale aanpak uitvoeren.

Actie 2A	Versterken lokale teams met kwaliteitskader Veiligheid Gemeente en lokale teams ⁹
Wat	Een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om krachtige lokale (wijk)teams. De teams hebben een rol in het beter signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en in het bieden van en het inzetten van zorg- en/of hulpverlening om de risicofactoren weg te nemen. Ook hebben zij een rol in het in gang zetten van zorg- en/of hulpverlening gericht op herstel van de gevolgen van het geweld. Dit doen de lokale (wijk)teams in samenwerking met andere partners en instanties. Daarnaast dragen zij zorg voor het zicht op veiligheid in die casussen die door Veilig Thuis worden overgedragen. Dit heeft als doel directe en stabiele veiligheid in gezinnen/huishoudens te creëren. Het Toezicht Sociaal Domein signaleert dat de lokale (wijk)teams landelijk gezien in een aantal gemeenten al voldoende invulling geven aan hun taken op gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.¹⁰ In andere gemeenten gaat dit nog niet goed genoeg. Het landelijk vastgesteld kwaliteitskader heeft als doel gemeenten te ondersteunen in het inrichten en versterken van hun lokale (wijk)teams. Het kader richt zich daarmee op gemeenten in hun opdrachtgevende verantwoordelijkheid naar lokale (wijk)teams en hun daarmee verband houdende regierol en rol als inkoper of uitvoerder, zodat gemeenten de kwaliteit van de aanpak van onveiligheid in gezinnen en huishoudens op een voldoende niveau kan borgen. Er moeten nog veel stappen gezet worden voordat gemeenten de benodigde voorwaarden gerealiseerd hebben. Hiervoor is tijd nodig en er dient voorzien te zijn in de noodzakelijke randvoorwaarden. Een zelfscan voor het kwaliteitskader is beschikbaar om te bepalen wat er moet gebeuren om dit te bereiken. Er wordt verkend op welke wijze ervaringsdeskundigheid kan worden ingezet.
Doel	Meer geweldsituaties worden sneller gestopt en doorbroken
Hoe	1. Uitkomsten evaluatie “Verbeteraanpak wachtlijsten”. 2. Vanuit de PG GHNT wordt gestart met een verkenning naar de implementatie van de gefaseerde ketenzorg/kwaliteitskader veiligheid bij lokale teams en in het netwerk Z&V. Hierin wordt de afstemming met andere kwaliteitskaders meegenomen. 3. Bekendheid geven aan de visie Gefaseerde Ketenzorg (managers bij de gemeenten in het sociaal domein, wethouders en bestuurders uitvoeringsorganisaties) en bekendheid geven aan de Augéo Online cursus voor wijkteams “werken met een meldcode”. Zie 1 B. 4. Regiobrede voorlichtingsbijeenkomst Versterken lokale teams: Kwaliteitskader lokale teams voor gemeenteambtenaren, managers van lokale teams, Veilig Thuis en Zorg en Veiligheidshuis 5. Uitvoeren van de zelfscan (optioneel) en bepalen vervolg 6. Verkennen inrichten regionale teams/ondersteuning

⁹ https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/20191121_definitief_kwaliteitskader_werken_aan_veiligheid_voor_lokale_wijkteams_en_gemeenten.pdf

¹⁰ <https://www.toezichtsociaaldomein.nl/onderzoeken-en-instrumenten/l/lokale-netwerk-na-veilig-thuis/documenten>

Door	Lokale teams: Uitvoeren scan. Bepalen vervolg. (optioneel) Bepalen benodigde ondersteuning/voorlichting vanuit het project.
Wanneer	1. Evaluatie Verbeteraanpak wachtlijsten juni 2020 2. Bekendheid geven en promotie gefaseerde ketenzorg en meldcode zie ook 1B 3. Verkenning en Voorlichtingsbijeenkomst 2^e helft 2020 4. Uitvoeren scan en opstellen PvA (optioneel) – 2^e helft 2020 5. Werken volgens het kwaliteitskader -2022 (buiten scope van dit project)
Resultaten en effecten	1. Er is een (regionale) voorlichtingsbijeenkomst gehouden over versterken lokale teams in 2020 2. Een verkenning naar de implementatie van de gefaseerde ketenzorg/kwaliteitskader veiligheid bij lokale teams en in het netwerk Z&V. 3. Afhankelijk van uitkomst verkenning en optioneel: Er is per gemeente een zelfscan Kwaliteit lokale teams uitgevoerd Er is per gemeente een plan van aanpak “Versterken lokale teams” opgesteld Alle lokale teams werken volgens het Kwaliteitskader Veiligheid
Kosten	1. Voorlichtingsbijeenkomst - geen kosten 2. Ontwikkeltraject gefaseerde ketenzorg en kwaliteitskader capaciteit + ondersteuning €50.000 3. Capaciteit 4. Capaciteit 5. Capaciteit

Actie 2B	Versterken casusoverleg MDA++ Zorg en Veiligheidshuis en VT
Wat	De Multidisciplinaire Aanpak (MDA++) voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, huiselijk en seksueel geweld. Een team van deskundigen coördineert casusonderzoek en biedt opvang na acuut, ernstig(seksueel) geweld en/of maakt een gezamenlijke analyse en gefaseerd plan van aanpak met als doel structureel geweld te stoppen. De cliënt en de gezinsleden beslissen waar mogelijk mee. De casusregisseur is hun vaste contactpersoon, die alle interventies op elkaar afstemt. In juni 2019 is de Eindrapportage MDA++ Zaanstreek-Waterland opgeleverd in het kader van Allen voor één. In deze eindrapportage is een werkproces opgenomen dat is opgesteld in samenspraak met Veilig Thuis, het Zorg & Veiligheidshuis en het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg. Dit werkproces is geïmplementeerd. MDA++ is op 2 mei 2019 formeel in de lijnorganisatie van het Zorg & Veiligheidshuis en Veilig Thuis ondergebracht. Uit de ervaringen van Friesland¹¹ blijkt dat het ontwikkelen van deze aanpak een cyclisch proces is, waar steeds weer verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Een volgende stap in de ontwikkeling van de MDA++ wordt gemaakt waarbij maatwerkproducten worden ontwikkeld en structurele financiering wordt georganiseerd. Hierbij worden de uitkomsten van het onderzoek “Zorg en beschermingsarrangementen” van Verweij Jonker meegenomen. Aansluiting vindt plaats met het traject Vervolg Zorg en Veiligheidshuis dat in maart 2020 is gestart.
Doel	Het stoppen en doorbreken van complexe multiprobleem cases huiselijk geweld
Hoe	1. In kaart brengen stand van zaken en projectopdracht MDA++ met Veilig Thuis en het Zorg & Veiligheidshuis (door expert uit de expertpool Geweld hoort nergens thuis) 2. Afstemming met traject Doorontwikkeling Zorg en Veiligheidshuis 3. Subsidie aanvraag Project Doorontwikkeling MDA++: VWS/JenV via landelijk programma en landelijk project Platform Traumascreening 4. Uitvoeren project Doorontwikkeling MDA++
Door	Projectteam GHNT in samenwerking met Veilig Thuis en het Zorg en Veiligheidshuis,
Wanneer	1. Juli 2020 2. Juli 2020 3. Juli 2020 – eind 2021
Resultaten en effecten	1. Er is een opdracht Doorontwikkeling MDA++ 2. Er is subsidie voor de Doorontwikkeling MDA++ 3. Er wordt gewerkt conform de aanpak MDA++
Kosten	€ 50.000 aanvraag MDA++ subsidie projectenpool, tot en met 2021. € 5.000 aanvraag subsidie platform Traumascreening

¹¹ Ontwikkeldocument MDA++ Friesland, opgesteld voor andere regio's.

Actie 2C	Verbeteren en borgen casusafhandeling huiselijk geweld met partners
Wat	De ontwikkeling en verbetering van de werkwijze huiselijk geweld met lokale teams, Veilig Thuis, het Zorg- en Veiligheidshuis en partners wordt opgepakt. Nieuwe verbeterafspraken worden vastgelegd en getoetst door het projectteam GHNT in een werkwijze met heldere verantwoordelijkheden, overdrachtsafspraken en criteria voor (de-)escalatie. Als er structurele knelpunten worden geconstateerd bijvoorbeeld door de lokale teams, Veilig Thuis en het Zorg en Veiligheidshuis, worden hier oplossingen voor gevonden en opgenomen in de werkwijze. Deze worden vastgelegd in een Handboek werkwijze GHNT
Doel	Meer geweldsituaties worden sneller gestopt en doorbroken door een gedeelde werkwijze met afspraken.
Hoe	Verbeterpunten in de uitvoering worden aangemeld bij het regionale Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid (AO Z&V). Het AO Z&V geeft opdracht aan de regionale projectgroep Geweld hoort nergens thuis om met een verbetervoorstel te komen. De projectgroep analyseert met partners en bepaalt hoe het knelpunt kan worden opgelost. Verbeterafspraken worden vastgelegd. Als er capaciteitsconsequenties zijn, wordt dit door betrokken partner zelf met het management afgestemd. Afspraken worden bekrachtigd in het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid. Voorbeelden van verbeterafspraken zijn: a) Afspraken tussen Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld (CSG) b) Afspraken over de afhandeling van casus bij zorgcoördinatie mensenhandel, de sleutelfunctionarissen mensenhandel bij de gemeenten, Veilig Thuis en Zorg en Veiligheidshuis c) Kinderen krijgen geen ondersteuning op school na huiselijk geweld. Verkenning Handle with Care: bij crisis jeugd zorgmelding politie naar Veilig Thuis, signaal naar school via leerplichtambtenaar. d) Tijdelijk Huis Verboden (THV) kunnen beter worden ingezet. Verkenning van een prototype-applicatie die het levensverhaal van subjecten inzichtelijk maakt in het geval er sprake is van een Tijdelijk Huisverbod (Pandora) e) Bevorderen doorstroom crisis –en noodopvang. Periodiek is er een tekort aan crisis –en noodopvang. Dit wordt veroorzaakt doordat er een tekort aan huisvesting ná de opvang, waardoor de opvang dichtslibt. Met de Blijf Groep, woningcorporaties en gemeenten wordt de problematiek in kaart gebracht en een verbetervoorstel opgesteld. Er wordt aangesloten bij het project “Inrichting en doorontwikkeling Zorg en Veiligheidshuis regio Zaanstreek-Waterland.
Door	Projectteam GHNT in samenwerking met de partners
Wanneer	1. Periodiek worden afspraken over de werkwijze voorgelegd aan het Ambtelijk Overleg Zorg en Veiligheid en het Managementteam Zorg en Veiligheid
Resultaten en effecten	1. Er is een beschrijving van de werkwijze Huiselijk Geweld, geaccordeerd door de betrokken partners.
Kosten	Analyse en verbetervoorstel werkwijze : capaciteit projectteam

Actie 2D	Datagestuurd werken: Datalab “Geweld hoort nergens thuis”
Wat	Uit de Startfoto’s Allen voor één ¹² van de gemeenten is het advies “de mogelijkheid te onderzoeken om data uit te gaan lezen om te sturen op resultaten”. Om hier invulling aan te geven wordt met de methode van het Datalab met de gemeenten, Veilig Thuis en het Zorg en Veiligheidshuis bepaald waarop moet worden gestuurd. De data worden vervolgens bij elkaar gevoegd. Afhankelijk van het beeld dat ontstaat, kan gekozen worden waarop kan worden gestuurd. Denk hierbij aan kenmerken type casus, doorlooptijden, locaties, type inzet etc. Er wordt rekening gehouden met wat er als is, zoals bijvoorbeeld de Impactmonitor Huiselijk Geweld
Doel	Minder huiselijk geweld door betere sturing op resultaten.
Hoe	1. Startsessies Datalab Geweld hoort nergens thuis met gemeenten, VT en ZVH 2. Ontwikkelen Datalab 3. Op basis van de uitkomsten de verbeteracties bepalen.
Door	Projectteam GHNT met gemeenten en partners
Wanneer	1. Juni 2020 2. September 2020 3. Oktober 2020
Resultaten	1. Er is een nulmeting van het aantal zaken huiselijk geweld naar type, kenmerk, zorgaanbod en resultaat. 2. Er is een jaarlijkse integrale meting, waarmee de resultaten van de aanpak kunnen worden beoordeeld. 3. Er is een overzicht van gerichte verbeteracties op de aanpak Geweld hoort nergens thuis.
Kosten	Capaciteit + €2.500. De specialistische capaciteit voor het Datalab zelf wordt door Zaanstad ter beschikking gesteld.

¹² In het project Allen voor Eén zijn startfoto’s van alle gemeenten gemaakt.

2.5. Op maat, passend en flexibel

Het bieden van passende, op maat en flexibele zorg/ondersteuning voor betrokkenen bij: seksueel geweld, pooierboys, mensenhandel, eer-gerelateerd geweld en huwelijksdwang, kwetsbare opvoedingssituaties en ouderenmishandeling. In deze actielijn zijn activiteiten opgenomen die leiden tot betere en afgestemde zorg en ondersteuning voor zowel slachtoffer als voor dader.

Actie 3A	Stimuleren gebruik bestaand hulp en ondersteuningsaanbod
Wat	Naast reguliere zorghulpverlening is een flink aantal doelgroepgerichte diensten beschikbaar, zoals bijvoorbeeld Voorkomen uitbuiting Ouderen en Two2Tango (bij relatietwijfel en scheidingen). Om overzicht te krijgen van de beschikbare (doelgroepgerichte) diensten wordt een zogenaamde Instrumentenkoffer samengesteld en verspreid, zodat professionals en slachtoffers gericht de passende ondersteuning kunnen vinden. Met de instrumentenkoffer kan worden getoetst op de volledigheid, of het aanbod passend is en of er geen overlap is. Zo is momenteel via de Hulpapp (pilot) informatie over lokale en regionale diensten beschikbaar. En zijn er via gemeentelijke websites ook overzichten te vinden. Er wordt aangesloten bij bestaande informatiebronnen.
Doel	Beter passende ondersteuning vanuit het perspectief van het slachtoffer en dader, ook als het geweld nog niet excessief is.
Hoe	1. Verzamelen en beschikbaar stellen hulp en ondersteuningsaanbod en welk doel ze dienen. 2. Enquête onder stakeholders over bekendheid en behoefte 3. Organiseren samenwerking hulpaanbieders ouders en GI's jeugd 4. Onderzoek naar overlap hulpaanbod en afstemmen daarover.
Door	Projectteam GHNT, contractmanager DUVO, gemeentelijke contractmanagers
Wanneer	2 ^e helft 2020
Resultaten	1. Er is een overzicht van het beschikbaar hulp- en ondersteuningsaanbod 2. Er is een overzicht van de bekendheid van en de tevredenheid over het aanbod van hulp en ondersteuning. 3. Hulp- en ondersteuningsaanbod is geoptimaliseerd.
Kosten	Pm.

Actie 3B	Verbeteren aanbod aan ondersteuning
Wat	Er zijn verbeteringen mogelijk in de ondersteuning van slachtoffers op het gebied van traumascreening, de veiligheid na de opvang en het aanbod van woonruimte. Platform Traumascreening (bovenregionaal project en landelijk) (Bijna) alle kinderen in de (vrouwen)opvang zijn blootgesteld aan huiselijk geweld. Er is een groot risico dat zij als volwassenen opnieuw slachtoffer of juist pleger van huiselijk geweld worden. Ook hun ouders, zowel slachtoffers als plegers, laten veel traumagerelateerde klachten zien. Er is een groot gebrek aan gespecialiseerde traumabehandelaars. Een breder aanbod en opleiding van nieuwe behandelaars en het delen van kennis is nodig om tot een nog beter (beschikbaar) aanbod te komen. Het Platform Traumascreening en –Behandeling voorziet hierin en is nadrukkelijk bedoeld voor gemeenten, traumabehandelaars en (medewerkers van) maatschappelijke organisaties in de deelnemende regio's. Zorg dat ik veilig blijf (bovenregionaal project) 25% van de vrouwen die uit de opvang komen, bevindt zich binnen een half jaar weer in onveilige situatie. Dit project heeft tot doel te onderzoeken op welke wijze het bieden van ondersteuning na de opvang effectief kan worden vormgegeven. Met pilots in de regio wordt het effect gemeten. Inzet ervaringsdeskundigen Voor slachtoffers kan het wenselijk zijn om contact te hebben met een ervaringsdeskundige die in dezelfde positie heeft gezeten. Hiervoor vindt een regionale verkenning plaats om te kijken op welke wijze de inzet van ervaringsdeskundigen zo goed mogelijk kan plaatsvinden. Hier wordt Open de Voordeur bij betrokken. Ontwikkelen evaluatievragen over het ondersteuningsaanbod. Om goed te weten of het ondersteuningsaanbod passend is, wordt aan het slachtoffer een aantal vragen gesteld. De uitkomst hiervan wordt gebruikt om het ondersteuningsaanbod en de aanpak te verbeteren. Onderzoek Zorgarrangementen Verweij- Jonker (Allen voor Eén) Op basis van wetenschappelijke en casus-onderzoek ontwikkelen van zorg- en beschermingsarrangementen als instrument om de complexiteit van het geweldsprobleem in gezinnen beter te begrijpen en aan te pakken.
Doel	Beter passende ondersteuning vanuit het perspectief van het slachtoffer, ook als het geweld nog niet excessief is.
Hoe	- Platform Traumascreening: deelname aan het regionaal project als cc-lid - Blijf Veilig na de opvang: deelname gemeente Zaanstad of Purmerend als pilot gemeente (ivm de omvang) - Brainstorm en scenario's beschrijven voorstel doen voor inzet ervaringsdeskundigen. - Opstellen evaluatievragen ism ervaringsdeskundigen en invoering ervan - Deelname aan onderzoek Verweij Jonker
Door	- Projectteam GHNT - Project Blijf Veilig na de opvang, pilotgemeente Zawa - Projectteam GHNT

	4. Projectteam GHNT ism ervaringsdeskundigen en VT 5. Afgevaardigde(n) van projectteam
Wanneer	2 ^e helft 2020
Resultaten	1. Er is een platform Traumascreening en expertise traumabehandeling huiselijk geweld. 2. Er is passende ondersteuning na de opvang (als uitkomst pilot positief is). 3. Er is betere ondersteuning door de inzet van ervaringsdeskundigen worden ingezet bij de oplossing van casus. 4. Slachtoffers beoordelen het traject dat is doorlopen. Op basis daarvan worden verbetermaatregelen door gevoerd. Dit leidt tot een betere ondersteuning.
Kosten	1. Platform Traumascreening 4 regio's(subsidie projectenpool) € 81.000 2. Uitrol platform Traumascreening landelijk (subsidie projectenpool) €5.000 3. Inzet ervaringsdeskundigen €10.000 4. Zorg dat ik veilig blijf (3 regio's) (subsidie GHNT 2019) € 126.000 5. Onderzoek zorgarrangementen Verweij Jonker (subsidieZonMW) € 186.000

2.6 Borgen ambities en kennis

Actie 4A	Ontwikkelen kennisplatform Geweld hoort nergens thuis Zaanstreek - Waterland
Wat	Om kennis en expertise duurzaam te ontwikkelen wordt een kennisplatform ontwikkeld: Bundeling en ter beschikking stellen van informatie: Nieuwsbrief en website Tijdens het project worden resultaten behaald, die voor meerdere jaren bruikbaar zijn. Denk aan een werkwijze, werkafspraken en handreikingen. Ook is er veel informatie beschikbaar vanuit andere regionale projecten en het landelijk programma. Zoals bijvoorbeeld informatie over Ketengefaseerde zorg. Bij het vertrek van medewerkers, blijft informatie beschikbaar over huiselijk geweld in de regio. Indien mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regionale platforms. Kennis- en intervisiebijeenkomsten op thema's In het netwerk van zorg en veiligheid bij de gemeenten en partners zijn experts op thema's aanwezig. Om niet voor iedere gemeente het wiel opnieuw uit te vinden, kan gebruik worden gemaakt van elkaars expertise. Hiervoor worden kennis en intervisiebijeenkomsten georganiseerd
Doel	Borgen en ontwikkelen kennis en ervaring Geweld hoort nergens thuis
Hoe	1. Nieuwsbrieven versturen om netwerk op te bouwen 2. Keuze platform en informatie ter beschikking stellen 3. Organiseren thema en intervisiebijeenkomsten voor verschillende doelgroepen 4. Bijdrage aan Zorg en Veiligheidsdagen
Door	Veilig Thuis, Projectteam GHNT
Wanneer	2 ^e helft 2020
Resultaten	1. Er worden minimaal 4 nieuwsbrieven per jaar verstuurd 2. Er is informatie beschikbaar over de aanpak van huiselijk geweld specifiek gericht op Zaanstreek-Waterland, met contactpersonen, experts, gemaakte afspraken, agenda etcetera. 3. Er worden minimaal 2 thema/intervisie bijeenkomsten per jaar gehouden op relevante onderwerpen op dat moment.
Kosten	€ 5.000

3. Projectorganisatie, planning en financiën

3.1 Opdracht

De projectopdracht is het (door) ontwikkelen van de integrale aanpak en sluitende netwerksamenwerking “Geweld hoort nergens thuis” en het faciliteren van de ketensamenwerking. Hierdoor komen cases huiselijk geweld eerder in beeld, worden zaken duurzaam opgelost en worden maatwerkoplossingen geboden. De resultaten worden gemeten aan de hand van kwalitatieve resultaten.

Er zijn wel gegevens over huiselijk geweld in Zaanstreek Waterland beschikbaar in de nieuwe Impactmonitor Geweld hoort nergens thuis. Dit biedt een landelijk dashboard ¹³ op basis van cijfers van Veilig Thuis en politie gegevens. Hierin is nog niet alle relevante informatie opgenomen. De ontwikkeling van het Datalab voor Zaanstreek-Waterland draagt ook bij aan het beschikbaar krijgen van informatie.

3.2 Projectorganisatie

De regionaal projectleider Geweld hoort nergens thuis Zaanstreek-Waterland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de opdracht. Daartoe beschikt de projectleider over een regionaal projectteam dat bestaat uit:

- Regionaal projectleider GHNT
- Contractmanager GHNT
- Kennisspecialist GHNT/Ketenregisseur Z&V Zaanstad
- Ervaringsdeskundige
- Vier ambtelijk vertegenwoordigers Gemeenten
- Vertegenwoordiger Veilig Thuis
- Vertegenwoordiger Zorg en Veiligheidshuis
- Vertegenwoordiger Politie

De netwerkpartners van het Managementoverleg Zorg & Veiligheid worden op inhoud geraadpleegd en kunnen gevraagd worden deel te nemen aan het projectteamoverleg als dit relevant is.

Het projectteam zorgt voor een goede afstemming tussen de gemeentelijke en de regionale activiteiten. Het projectteam coördineert de acties, ontwikkelt en biedt ondersteuning daar waar dit gewenst is.

De halfjaarlijkse verantwoording over de voortgang en de besluitvorming loopt via het kernteam Allen voor één, het Ambtelijk overleg Zorg en Veiligheid en het Bestuurlijk overleg Zorg en Veiligheid. Voor de zomer van 2021 vindt de evaluatie plaats en wordt een voorstel voor het vervolg gedaan. Twee keer in het jaar (januari en oktober) legt het projectteam verantwoording af aan het Rijk over de voortgang.

¹³ https://dashboards.cbs.nl/v2/dashboardimpactmonitor_hgkm/

3.3 Globale Mijlpalenplanning

onder voorbehoud vertraging coronamaatregelen, planning data 2021 AO/BO overleggen

Actie	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021
1A. Voorlichting vrijwilligers					
a. Communicatieplan/pakket		AO- jan			
b. Uitvoeren communicatieplan					
c. Voorstel Borging communicatie				AO-jul	
1B. Voorlichting en training profs					
d. Opleidingsplan		AO-jan			
e. Uitvoeren opleidingsplan					
f. Voorstel Borging training				AO-jul	
2A. Versterken lokale teams					
g. Voorstel versterken lokale teams		AO jan			
h. Uitvoeren voorstel					
i. Voorstel Borging werken veiligheid				AO jul	
2B. Doorontwikkeling MDA++					
j. PvA MDA++ en voorbereiding	BO okt				
k. Uitvoeren PvA MDA++					
l. Voorstel Borging MDA++				AO jul	
2C. Verbeteren en borgen casusafhandeling					
m. THV's –werkwijze irt lokale teams		AO			
n. Afstemming CSG/VT		AO			
o. Mensenhandel NHN irt Zawa			AO		
p. Verkenning Handle with Care			AO		
q. Bevorderen doorstroom crisis-en noodopvang tbv capaciteit (onderzoek)		AO			
r. Voorstel borgen procesverbetering				AO jul	
2D. Datagestuurd werken: Datalab GHNT					
s. Datalab GHNT		AO feb			
t. Jaarlijks overzicht gegevens					
3A. Stimuleren gebruik bestaand aanbod					
u. Overzicht aanbod versie 1 (DUVO)	AO sept				
v. Voorstel voor verbetering aanbod			AO jul		
3B. Verbeteren aanbod					
w. Voorstel Ervaringsdeskundigen		AO feb			
v. Inzet ervaringsdeskundigen					
w. Slachtoffer evaluatie hulpaanbod				AO jul	
x. Platform Traumascreening (land.)	AO nov				
y. Zorg dat ik veilig blijf bovenreg NHN		AO mrt			
z. Beschermingsarrangementen VJ	AO nov				
4A. Borgen ambities en kennis GHNT/Z&V					
aa. Voortgangsrapportage GHNT	AO okt BO		AO jul		
bb. Voorstel nieuwsbrieven		AO jan			
cc. Informatie en experts aanpak HG		AO jan			
dd. Min. 2 themas:Z&V dag.	AO				
ee. Borgen resultaten acties					AO nov

3.4 Financiën/Capaciteit

Omschrijving actie		Gemeente	Part ner	DUVO	Subsidie verstrekt	Subsidie aan te vragen juli '20
Eerder en beter in beeld						
1A.	Voorlichten vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen en bewoners	cap	cap			
	Ontwikkelen communicatiepakket	cap	cap			€ 12.500
1B.	Voorlichting en training professionals/aandachtsfunctionarissen	cap	cap			
	Training Meldcode etc.					€ 37.000
	Open de voordeur			71.958		
	Pilot Hulpapp			43.520		
Stoppen en duurzaam oplossen						
2A.	Verbeteren casusoverleg MDA++	cap	cap			
	Inzet expert MDA++- advies vervolg				GHNT landelijk	
	Capaciteit MDA++ (1,5 jaar vanaf juli 2020)					€ 50.000
2B.	Versterken lokale teams	cap	cap			
	Regiobrede voorlichtingsbijeenkomst	cap	cap		Cap GHNT landelijk	
	Invoeren kwaliteitskader	cap	cap			
	Ondersteuning lokale teams					€ 50.000
2C.	Verbeteren en borgen casusafhandeling	cap	cap			
	Prototype-applicatie THV Pandora (AvE)				€ 8.712	-
2D.	Datagestuurd werken				cap Datalab	
	Datakoppelsoftware (PM)					€2.500
Op maat passend en flexibel						
3A.	Stimuleren gebruik bestaand hulpaanbod		cap			
3B.	Verbeteren hulp- en ondersteuningsaanbod					€ 20.000
	Onderzoek zorgarrangementen Verweij Jonker				186.000 ZonMW	
	Platform Traumascreening MDA++				81.000	
	Inzet ervaringsdeskundigen					€ 10.000
	Zorg dat ik veilig blijf (3 regio's)	Cap pilot			126.000	
Borgen ambities en kennis						
4A.	Ontwikkelen Kennisplatform GHNT/Z&V Bijeenkomst 2021 ism VT	cap	cap		cap pl	€ 5.000
Projectkosten						
	Projectleider GHNT				€ 75.000	
Totaal (van de kolom)				€ 115.478	€ 476.715	€186.000

DUVO = budget Doeluitkering Vrouwenopvang

Subsidie aan te vragen: Subsidie-aanvraag Projectenpool GHNT landelijk, looptijd zomer '20-dec '21

Cap = inzet van capaciteit nodig

Bijlage 1 Politiecijfers incidenten en misdrijven huiselijk geweld ZaWA

Het totaal aantal gemelde misdrijven huiselijk geweld in de politieregio Zaanstreek Waterland is in 2019 licht toegenomen tov 2017 (11%) en zelfs fors toegenomen tov 2018 (36%). Op basis van de eerste kwartaalcijfers van 2020 lijkt het er op dat die stijging in 2020 niet zal doorzetten.

Kijken we naar de afzonderlijke gemeenten, dan zien we dat de meeste misdrijven HG in Zaanstad plaatsvinden en dat die in 2019 tov het voorgaande jaar daar zeer sterk zijn gestegen (49%). Ook de stijging in Wormerland is opvallend (van 7 naar 12 en reeds 5 meldingen in het eerste kwartaal van 2020)

Het totaal aantal gemelde incidenten huiselijk geweld in de politieregio Zaanstreek Waterland neemt vanaf 2017 jaarlijks toe, maar is in 2019 tov 2018 wel minder sterk toegenomen dan het aantal gemelde misdrijven (17% vs 36%). In grote lijnen volgt de ontwikkeling van het aantal incidenten huiselijk geweld die van het aantal meldingen misdrijven.

Verder:

- de omvang van het aantal gemelde misdrijven HG in de kleine gemeenten is te gering om gevalideerde uitspraken over de ontwikkeling te doen.
- de verhouding tussen meldingen incidenten en meldingen misdrijven verandert nauwelijks over de jaren. Van alle meldingen huiselijk geweld is ongeveer een kwart een misdrijf en driekwart een incident.

Misdrijven

Pleeggemeente	Jaar			tm mei'20
	2017	2018	2019	totaal
Beemster	5	8	11	2
Edam-Volendam	22	13	13	5
Landsmeer	11	10	12	4
Oostzaan	8	6	6	1
Purmerend	106	82	95	31
Waterland	11	3	4	2
Wormerland	12	7	12	8
Zaanstad	184	165	246	89
Eindtotaal	359	294	399	142

tm mei'20

Incidenten

Pleeggemeente	Jaar			Eindtotaal
	2017	2018	2019	
Beemster	15	17	17	7
Edam-Volendam	52	54	47	19
Landsmeer	33	30	26	18
Oostzaan	29	25	14	7
Purmerend	289	283	308	130
Waterland	23	15	23	7
Wormerland	31	32	37	15
Zaanstad	487	517	667	272
Eindtotaal	959	973	1139	475

Bijlage 2 Betrokken organisaties bij het opstellen van het plan

Professionals van de onderstaande organisaties hebben meegedacht op bijeenkomsten en/of meegelezen bij de ontwikkeling van het actieplan. We willen hen bedanken voor hun betrokkenheid en enthousiasme. Hierdoor is het plan vanuit vele verschillende perspectieven vormgegeven. Zij blijven bij de uitvoering van dit plan betrokken.

In willekeurige volgorde:

Blijf Groep
Veilig Thuis
Zorg en Veiligheidshuis
Politie Z-W
Reclassering NL
Fivoor
DJI
Jeugdbescherming
GGD
OM
Willem Schrikker groep
HVO Querido
Raad voor de kinderbescherming
De Waag
Parnassia groep
Open de Voordeur ervaringsdeskundigen
De juiste Schakel
De Hoofdzaak (Ervaringsdeskundigen)
Alliantie Veilig Ouder Worden
Scharlaken Koord
Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Zaanstreek.
Stichting Bijzonder primair onderwijs

Gemeenten Zaanstreek Waterland
 Ambtenaren Zorg en Veiligheid, Jeugd,WMO
 Ketenregisseurs Zorg en Veiligheid, WMO
 Regionaal (contract)ambtenaren
 Projectleiders binnen Allen voor Eén